

Brüssel, 11.9.2019
COM(2019) 409 final

2019/0190 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Maaailma Kaubandusorganisatsiooni peanõukogus seoses sellise otsuse vastuvõtmisega, millega pikendatakse WTO erandit, mis lubab Ameerika Ühendriikidel kohaldada USA Kariibi mere piirkonna majanduse taastamise seaduse (CBERA) alusel tariifset sooduskohtlemist

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) peanõukogus võetav seisukoht seoses sellise otsuse kavandatud vastuvõtmisega, millega pikendatakse WTO erandit, mis lubab Ameerika Ühendriikidel kohaldada USA Kariibi mere piirkonna majanduse taastamise seaduse (*Caribbean Basin Economic Recovery Act*, edaspidi „CBERA“) alusel tariifset sooduskohtlemist.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Marrakechi leping, millega asutati Maailma Kaubandusorganisatsioon

Marrakechi leping, millega asutati Maailma Kaubandusorganisatsioon (edaspidi „WTO leping“), jõustus 1. jaanuaril 1995.

Euroopa Liit on lepingu osaline.

2.2. Maailma Kaubandusorganisatsiooni ministrite konverents ja peanõukogu

WTO lepingu IV artikli lõike 1 kohaselt on ministrite konverents volitatud tegema otsuseid kõigis mitmepoolsete kaubanduslepingutega hõlmatud küsimustes.

WTO lepingu IV artikli lõike 2 kohaselt täidab ministrite konverentsi istungite vahelisel ajal selle ülesandeid peanõukogu.

Vastavalt IX artikli lõikele 1 teeb WTO tavaliselt otsuseid konsensuse alusel.

2.3. WTO peanõukogu kavandataav akt

Vastavalt WTO lepingu IX artikli lõikele 3 võib erakorralistel asjaoludel peatada liikmele kehtestatud kohustuse.

Ameerika Ühendriikide taotlusel on WTO peanõukogul kavas võtta vastavalt WTO lepingu IX artikli lõigetele 3 ja 4 vastu otsus pikendada kehtivat WTO erandit, mis lubab Ameerika Ühendriikidel kohaldada CBERA alusel tariifset sooduskohtlemist (edaspidi „kavandataav akt“).

Praegune CBERA suhtes tehtud erand kaotab kehtivuse 31. detsembril 2019. Seega on kavandatava akti eesmärk pikendada USA taotluse alusel erandi kehtivust 30. septembrini 2025.

Kavandataav akt muutub WTO liikmetele siduvaks vastavalt WTO lepingu IX artikli lõikele 3 ja II artikli lõikele 2, milles on sätestatud: „Lisades 1, 2 ja 3 sisalduvad lepingud ning neile lisanduvad õigusaktid [---] on käesoleva lepingu lahutamatu osa ja siduvad kõigile liikmetele.“

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Ameerika Ühendriigid esitasid taotluse pikendada USA-le tehtud kehtivat WTO erandit 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT 1994) I artikli lõikest 1 ja XIII artikli lõigetest 1 ja 2 tulenevatest kohustustest, et lubada Ameerika Ühendriikidel 1. jaanuarist 2020 kuni 30. septembrini 2025 kohaldada CBERA alusel tollimaksuvabastust nõuetele vastavatele toodetele, mis pärinevad Kesk-Ameerika ja Kariibi mere riikidest ja piirkondadest („soodustatavad riigid“).

Ameerika Ühendriigid esitasid taotluse vastavalt WTO lepingu IX artikli lõigetele 3 ja 4. USA põhjendab taotlust Kariibi mere piirkonna riikides, eriti Haitil, laialt levinud vaesuse ja ebastabiilsusega ja märgib, et haavatavus looduskatastroofide suhtes halvendab kõnealuste väikeste riikide majanduslikke väljavaateid veelgi. CBERAst tulenevate soodustuste eesmärk on laiendada majanduslikke võimalusi ning aidata luua stabiilsemat ja jõukamat piirkonda.

Ameerika Ühendriigid väidavad, et CBERA alusel kehtestatud tollimaksuvabastus ei tohiks piirata teiste liikmete huve, kelle suhtes sellist vabastust ei rakendata, ja prognoositakse, et tollimaksuvabastuse pikendamine ei häiri oluliselt selliste toodete USA importi, mille suhtes kohaldatakse CBERAd, kuid mis pärinevad liikmetelt, kes ei kuulu soodustatavate riikide hulka.

Sellega pikendatakse viiendat korda tariifset sooduskohtlemist käsitlevat erandit, mis tehti algselt 15. veebruaril 1985 ajavahemikuks 1. jaanuarist 1984 kuni 30. septembrini 1995¹ ning kehtib praegu kuni 31. detsembrini 2019².

Kõnealuse erandi kehtivuse pikendamine ei mõjutaks negatiivselt ei liidu majandust ega kaubandussuhteid erandi saajatega. Lisaks toetab Euroopa Liit vaesuse vastu võitlemise ja stabiilsuse meetmeid. Seepärast peaks olema liidu võetav seisukoht peanõukogus erandi kehtivuse pikendamist toetav.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et „[n]õukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega [...] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“³.

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

WTO peanõukogu on lepinguga, st WTO lepinguga ettenähtud organ.

Akt, mille peanõukogu peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kavandatav akt on rahvusvahelise õiguse alusel siduv kooskõlas WTO lepingu II artikli lõikega 2 ja IX artikli lõikega 3.

Kavandatav akt ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seega on kavandatava otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

¹ (BISD 31S/20).

² WT/L/950.

³ Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus, Saksamaa vs. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaaõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaaõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud ühise kaubanduspoliitikaga.

Seepärast on esildatud otsuse materiaaõiguslik alus artikli 207 lõike 4 esimene lõik.

4.3. Kokkuvõte

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimene lõik koostoimes artikli 218 lõikega 9.

5. KAVANDATAVA ÕIGUSAKTI AVALDAMINE

Kuna WTO peanõukogu aktiga rakendatakse WTO lepingu sätteid erandite kohta, on asjakohane avaldada see pärast vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Maailma Kaubandusorganisatsiooni peanõukogus seoses sellise otsuse vastuvõtmisega, millega pikendatakse WTO erandit, mis lubab Ameerika Ühendriikidel kohaldada USA Kariibi mere piirkonna majanduse taastamise seaduse (CBERA) alusel tariifset sooduskohtlemist

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Marrakechi leping, millega asutati Maailma Kaubandusorganisatsioon (edaspidi „WTO leping“), jõustus 1. jaanuaril 1995.
- (2) WTO lepingu II artikli lõike 2 kohaselt „lisades 1, 2 ja 3 sisalduvad lepingud ning neile lisanduvad õigusaktid (edaspidi „mitmepoolsed kaubanduslepingud“) on käesoleva lepingu lahutamatu osa ja siduvad kõigile liikmetele“.
- (3) Vastavalt IX artikli lõikele 3 võib ministrite konverents erakorralistel asjaoludel teha otsuse peatada liikmele WTO lepingus või mis tahes mitmepoolses kaubanduslepingus kehtestatud kohustus.
- (4) WTO lepingu IX artikli lõigetes 3 ja 4 on sätestatud WTO lepingu lisades 1A, 1B ja 1C sisalduvate mitmepoolsete kaubanduslepingute ja nende lisadega seotud erandite tegemise kord.
- (5) WTO lepingu IV artikli lõike 1 kohaselt on ministrite konverents volitatud tegema otsuseid kõigis mitmepoolsete kaubanduslepingutega hõlmatud küsimustes.
- (6) WTO lepingu IV artikli lõike 2 kohaselt täidab WTO ministrite konverentsi istungite vahelisel ajal selle ülesandeid WTO peanõukogu.
- (7) Vastavalt IX artikli lõikele 1 teeb WTO tavaliselt otsuseid konsensuse alusel.
- (8) Ameerika Ühendriikidele tehti erand 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT 1994) I artikli lõikest 1 tulenevatest kohustustest 15. veebruaril 1985 kehtivusega 1. jaanuarist 1984 kuni 30. septembrini 1995. WTO liikmed pikendasid kõnealuse erandi kehtivust 15. novembril 1995 kuni 30. septembrini 2005 ja uuesti 29. mail 2009 kuni 31. detsembrini 2014. 5. mail 2015 pikendasid WTO liikmed erandit seoses GATT 1994 I artikli lõikega 1 ja laiendasid selle kohaldamisala selliselt, et see hõlmaks GATTi XIII artikli lõikeid 1 ja 2 kuni 31. detsembrini 2019 selles ulatuses, mida oli vaja, et Ameerika Ühendriigid saaksid kohaldada tollimaksuvabastust selliste nõuetele vastavate toodete impordile, mis pärinevad soodustatavatest riikidest, mis on määratud kindlaks vastavalt Kariibi mere piirkonna majanduse taastamise seadusele (*Caribbean Basin Economic Recovery Act*, CBERA).

- (9) Ameerika Ühendriigid esitasid vastavalt WTO lepingu IX artikli lõigetele 3 ja 4 peanõukogule taotluse võtta vastu otsus pikendada kehtivat WTO erandit, et lubada Ameerika Ühendriikidel 1. jaanuarist 2020 kuni 30. septembrini 2025 kohaldada CBERA alusel tollimaksuvabastust nõuetele vastavatele toodetele, mis pärinevad Kesk-Ameerika ja Kariibi mere riikidest ja piirkondadest.
- (10) Ameerika Ühendriigid põhjendavad taotlust Kariibi mere piirkonna riikides, eriti Haitil, laialt levinud vaesuse ja ebastabiilsusega. CBERAst tulenevate soodustuste eesmärk on laiendada majanduslikke võimalusi ning aidata luua stabiilsemat ja jõukamat piirkonda.
- (11) Kõnealuse erandi kehtivuse pikendamine ei mõjutaks negatiivselt ei liidu majandust ega liidu kaubandussuhteid erandi saajatega. Lisaks toetab Euroopa Liit vaesuse vastu võitlemise ja stabiilsuse meetmeid.
- (12) On asjakohane määrata vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikele 9 kindlaks seisukoht, mille Euroopa Komisjon võtab liidu nimel WTO peanõukogus, et toetada Ameerika Ühendriikide taotlust pikendada erandi kehtivust, kuna erandi pikendamine on WTO liikmetele siduv,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Komisjoni poolt liidu nimel Maailma Kaubandusorganisatsiooni peanõukogus võetav seisukoht on toetada WTO erandi pikendamist, mis lubab Ameerika Ühendriikidel 1. jaanuarist 2020 kuni 30. septembrini 2025 kohaldada Kariibi mere piirkonna majanduse taastamise seaduse alusel tariifset sooduskohtlemist nõuetele vastavate toodete suhtes, mis pärinevad Kesk-Ameerika ja Kariibi mere riikidest ja piirkondadest.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*